

Klasická politická ekonomie

Ing. Lucie Hrušková

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

**Výukový materiál zpracován v rámci projektu
EU peníze školám**

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Ing. Lucie Hrušková.

Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785. Provozuje Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NÚV).

- Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0229
- Šablona: III/2
- Č. materiálu: VY_32_INOVACE_187
- Datum vytvoření: 14. 9. 2013
- Ročník: 4.
- Předmět: Ekonomika
- Vzdělávací oblast: Odborné vzdělávání
- Tematická oblast: Ekonomie – ekonomické teorie

Anotace:

Seznámení s ekonomickým myšlením klasické politické ekonomie a jejích nejvýznamnějších představitelů.

Klasická politická ekonomie

- soubor ekonomických teorií
- **začátek: rok 1776** - vydání díla **Bohatství národů od Adama Smitha** (viz další prezentace)
- **konec: rok 1871** - počátek tzv. marginalistické revoluce
- **vznikla z důvodů:**
 - myšlenky merkantilismu přestaly vyhovovat společenským změnám v Evropě (lidé byli proti absolutismu a nově vznikala třída kapitalistů)
 - docházelo k různým vědeckým objevům

1) Formování klasické politické ekonomie

- 2. polovina 17. století – 1776
- hospodářství chápáno jako přirozený systém ovládaný vlastními zákonitostmi
- nevměšování se státu - laissez faire
- kritika merkantilismu - velké množství bohatství způsobuje, že peníze ztrácí hodnotu = inflace, takže bohatství tvoří statky a služby

a) v Anglii

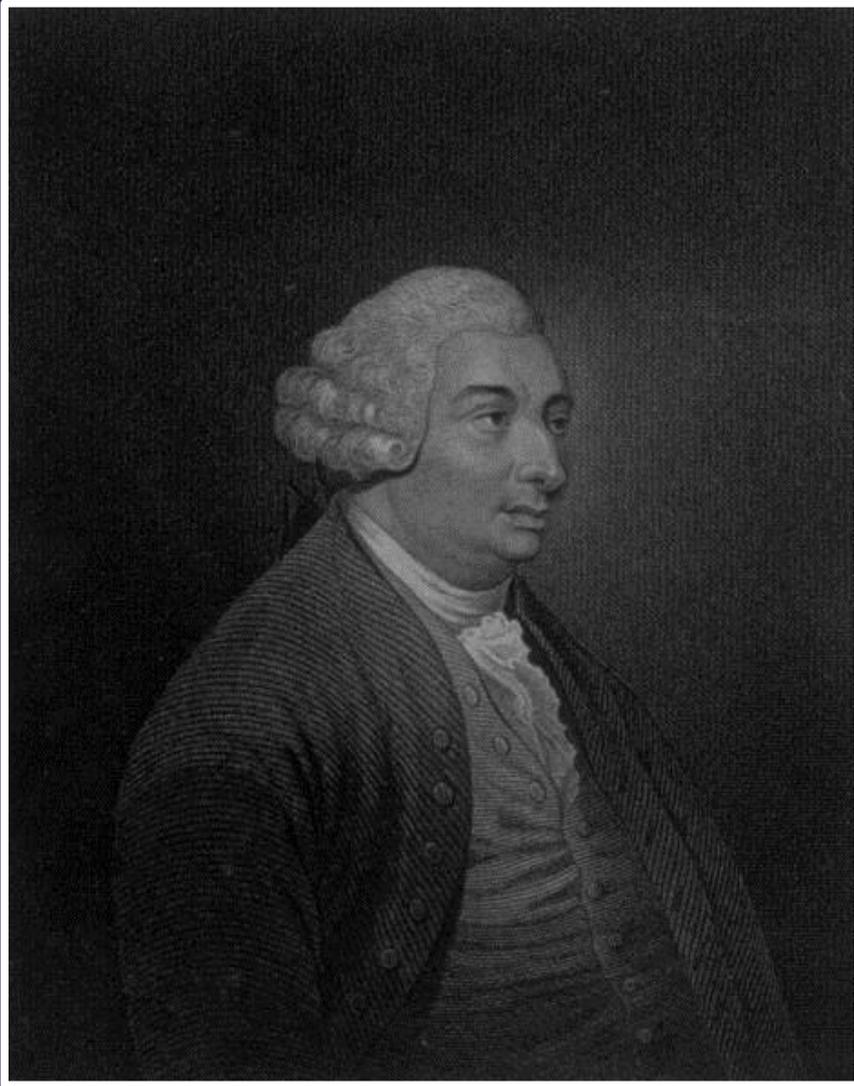
W. Petty - za zdroj bohatství považoval práci (vynakládaná na těžbu drahého kovu)

John Locke - hodnota výrobku se vztahuje k práci vložené do výrobku, kvantitativní teorie peněz – vztah mezi penězi v oběhu a cenovou hladinou

Dudley North - blahobyt nezávisí na drahých kovech, ale na práci v zemědělství a průmyslu

David Hume

- bohatství = národní práce
- růst peněz v oběhu má vliv pouze na cenovou hladinu a ne na reálnou ekonomiku
- kritik merkantilismu
- Humův zákon – když je v zemi podíl zásoby zlata a ročního produktu stejný, není rozdíl mezi cenovými hladinami – země nemůže zvýšit svůj podíl na světové zásobě zlata, pokud nezvýší svůj podíl na světové výrobě

[1]

[2]

b) ve Francii

Pierre de Boisguillebert - nejvýznamnější je zemědělství, bohatství = výroba statků, byl proti zásahům vlády, 2 třídy - pracující a žijící v zahálce, mzda = existenční minimum

Richard Cantillon – aktivní obchodní bilance je výhodná, doporučoval státní regulaci zahraničního obchodu, drahý kov = nejlepší rezerva

John Law - spjat s merkantilisty; preferoval papírové peníze

2) KLASICKÁ POLITICKÁ EKONOMIE 19. stol.

- orientace na makroekonomii
- teorie cen vycházela z výrobních nákladů, výslednice poptávky a nabídky
- průmyslová revoluce, růst produktivity práce a výkonnosti hospodářství, vytlačování řemesel, roste význam kapitálu

Významní představitelé

David Ricardo (1772 - 1823)

- dílo: *Zásady politické ekonomie a zdanění* (problematika znehodnocení anglické měny atd.)
- teorie pracovní hodnoty – hodnota práce vynakládané na výrobu zboží je dána náklady práce
- teorie rozdělování – mzda je ovlivněna existenčním minimem (jeho výše je ovlivněna vyspělostí dané země)

Thomas Robert Malthus (1766 - 1834)

- díla: *Pojednání o populačním zákonu* a *Esej o principu populace* (vliv průmyslové revoluce, růstu nabídky práce a nezaměstnanosti)
- populační teorie – příčina bídy = možnosti obživy rostou aritmetickou řadou (1, 2, 3, 4, 5, ...), ale populace roste geometrickou řadou (1, 2, 4, 8, 16, ...), omezené možnosti obživy pro omezený počet obyvatel, chudobu může odstranit jen morální sebekontrola (sňatky z rozumu, omezování porodnosti, vyšší vzdělanost)
- obilní zákony – vysoká cla stabilizují ceny obilí

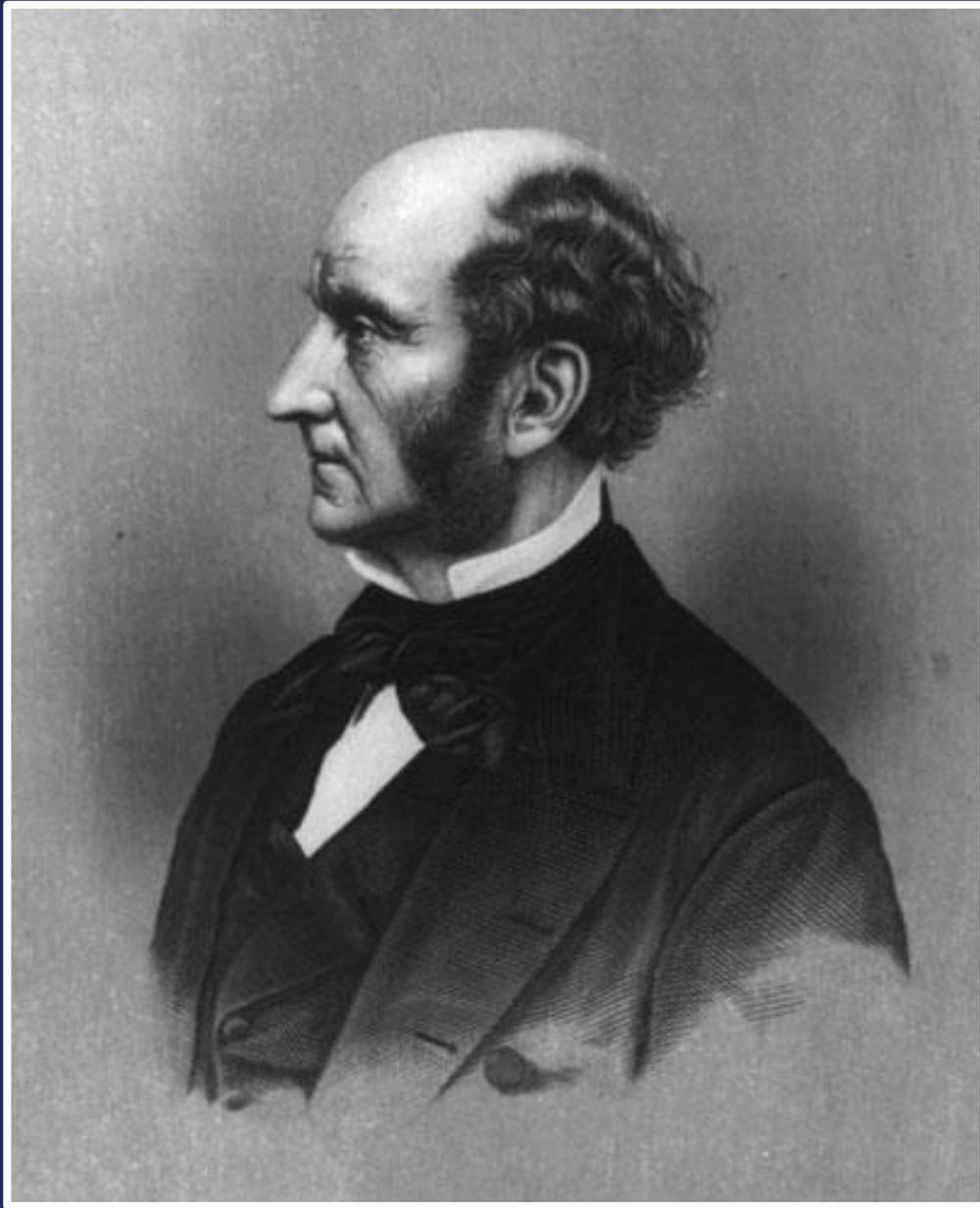
[4]

Jean B. Say - díla *Pojednání o politické ekonomii* a *Katechismus politické ekonomie*

- 3 výrobní faktory: půda, práce a kapitál
- cena je dána užitečností a významu výrobních faktorů na výrobě
- teorie rozdělování – úrok není složkou zisku, ale důchodem kapitálu
- Sayův zákon trhu – nabídka vytváří poptávku, automaticky dochází k vyrovnání poptávky a nabídky na dílčím trhu, peníze = oběživo (ne uchování hodnoty)

John Stuart Mill (1806 - 1873)

- navazoval na Smithe, Malthuse i Ricarda
- dílo: *Zásady politické ekonomie* (učila se podle něj politická ekonomie až do roku 1890 - Marshallovy *Zásady ekonomie*)
- bohatství = výsledek práce, který je užitečný a dá se hromadit
- hodnota = výrobní náklady
- zisk = složka nákladů, skládá se ze zisku podnikatele (odměna za řídicí činnost a za riziko) a úroku

[5]

Použitá literatura a zdroje

- Dějiny ekonomického myšlení. In: Wikipedie.cz [online]. [cit. 2013-09-14]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/D%C4%9Bjiny_ekonomick%C3%A9ho_my%C5%A1len%C3%AD
- Dějiny ekonomických teorií. [online]. [cit. 2013-09-14]. Dostupné z: skas.law.muni.cz/materialy/dejiny_ekonomickych_teorii.doc

- [1] - [5] [cit. 2013-09-14]. Dostupný pod licencí Public domain na WWW:
 - [1] http://commons.wikimedia.org/wiki/File:David_Hume_1754.jpeg
 - [2] http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Painting_of_David_Hume.jpg
 - [3] http://commons.wikimedia.org/wiki/File:David_Ricardo.jpg
 - [4] http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Thomas_Malthus.jpg
 - [5] <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:JohnStuartMill.JPG>